

نقش اخلاقی و تربیتی

اعتکاف

در جامعه از منظر دین اسلام و مسیحیت

تألیف:

دکتر یوسف مقدسی
عضو هیأت علمی دانشگاه فرهنگیان

عباس جعفری
سازشناس ارشد آموزش و پرورش

شابک	978-600-483-163-5
شماره کتابشناسی ملی	۵۵۲۱۶۵۸
عنوان و نام پدیدآور	نقش اخلاقی و تربیتی اعتکاف در جامعه از منظر دین اسلام و مسیحیت/تألیف یوسف مقدسی، عباس جعفری.
مشخصات نشر	تبریز: انتشارات پژوهشهای دانشگاه، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۱۷۲ ص.
پادداشت	کتابنامه: ص. ۱۵۲.
موضوع	اعتکاف -- اسلام
موضوع	Spiritual retreats -- Islam
موضوع	اعتکاف -- مسیحیت
موضوع	Spiritual retreats -- Christianity
موضوع	اعتکاف -- جنبه‌های اجتماعی
موضوع	-- Social aspects Spiritual retreats
رده بندی دیویی	۳۹۷/۲۵۴
رده بندی کنگره	BP۱۸۷/۲/۶۷۷ ۱۳۹۷
سرشناسه	مقدسی، یوسف، ۱۳۲۸ -
شناسه افزوده	جعفری، عباس، ۱۳۵۰ -
وضعیت فهرست	فیا

عنوان کتاب:	نقش اخلاقی و تربیتی اعتکاف در جامعه از منظر دین اسلام و مسیحیت
تألیف:	یوسف مقدسی - عباس جعفری
ناشر:	انتشارات پژوهشهای دانشگاه
طراح روی جلد:	نصیمه مٹاف زاده
صفحه آرای:	الهام اعرج فدائی
چاپ و مصافی:	مدیران
تیراژ:	۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ:	اول/۱۳۹۷
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۴۸۳-۱۶۳-۵
قیمت:	۲۰۰۰۰ تومان

انتشارات پژوهشهای دانشگاه

عضو رسمی انجمن ناشران دانشگاهی

آدرس دفتر مرکزی: آذربایجان شرقی، تبریز، آبرسان، مجتمع تجاری بلور، روبروی کلاتری، داخل حیاط (ضلع شرقی)، پلاک ۳۹
 تلفن‌های تماس بخش مدیریت: ۰۹۱۴۶۱۴۳۳۴۶/۰۴۱۳۳۲۶۲۱۱۶
 دفتر اهر: شهرستان اهر - میدان معلم - روبروی دارایی - انتشارات پژوهشهای دانشگاه/ دفتر اهر تلفن: ۰۹۳-۸۱۴۸۴۸۶
[www. Unpb.org](http://www.Unpb.org) / Info@unpb.org www. Pajohesh-daneshgah. ir / Info@pajohesh-daneshgah. ir

طبق قانون حمایت از حقوق ناشران و مولفان هر شخص حقیقی و حقوقی که تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه ناشر و مؤلف، نشر یا عرضه یا تکثیر یا تجدید چاپ نماید مورد پیگیری جدی قانونی خواهد گرفت و مطابق با جرائم قوانین اسلامی برخورد خواهد شد.

یکی از آموزه‌های اسلام در باب برنامه‌های تربیتی اعتکاف است که انسان می‌تواند در این فرصت به بهره‌های فراوان تربیتی فردی و اجتماعی دست پیدا کند برخی از این بهره‌ها عبارت است از: غلبه بر هوای نفس، سازگاری با شرایط، قانون‌پذیری، آرامش، اعتبار‌یابی، افزایش اشتیهای معنوی، توجه به دارایی و موفقیت‌های کسب شده، عزت نفس، مدیریت در انتخاب‌ها و تصمیم‌گیری‌ها، الگوبرداری، بازیابی و بازسازی خود و خداجویی، ارتقای معنوی و شخصیتی و تبیین رابطه انسان با خود، خدا و مردم که شامل خانواده و جامعه می‌شود که می‌توان در اعتکاف به آن‌ها دست پیدا کرد. اعتکاف از بهترین فرصت‌هایی است که می‌توان از آن جهت در کسب فضائل و دفع رذائل و روش رسیدن و تبدیل آن‌ها به فضائل‌هایی جهت سلوک اخلاقی برای زندگی بهره گرفت. اعتکاف اگرچه عبادتی است مستعبر اما بهر حال برای بریدن دل از غیر خدا و یافتن خود؛ این عبادت اختصاص به مذهب یا مکتب خاصی ندارد بلکه با تحقیق در شریعت‌های پیش از اسلام حاصل آن است که وجود آن در سلف نیز تأیید می‌شود اگرچه ممکن است در شیوه و روش برگزاری متفاوت باشند^۱.

در دین مبین اسلام، انجام سنت پسندیده اعتکاف از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است. آنچه که در آیین مسیحیت رواج پیدا کرده و شبیه اعتکاف، قلمداد می‌گردد مسأله رهبانیت است. رهبانیت یعنی خلوت نشینی، گوشه‌گیری و پرداختن به عبادت در خفا است.

یکی از ارکان رشد معنوی انسان در مسیحیت، خلوت‌گزینی معنوی است. این انزوا در اصل به معنای خالی نمودن قلب و ذهن از افراد اشتغالات دنیای بیرونی است هر چند که مترادف به ظاهر ابراز شود. در این شرایط قلب انسان، صدای پروردگارش را می‌شنود و رابطه خاصی با او برقرار می‌کند.

در نتیجه یکی از اهداف و فلسفه‌های اعتکاف دوری گزیدن از مردم و توجه به خدا است در حالی که اسلام رهبانیت مسیحیان که چیزی شبیه اعتکاف است را نفی کرده است. همانگونه که در آیه‌ی ۲۷ سوره حدید صریحاً رهبانیت مسیحیان بدعتی شمرده شده که خداوند آن را امضا نکرده است.

اعتکاف بدین منظور صورت می‌گیرد که آدمی بتواند خود واقعی‌اش را از خود ساختگی و دروغینش تشخیص دهد و گرد محور خود اصلی‌اش تلاش کند. این کار مستلزم محاسبه‌ی شخصی و یا محاسبه‌ی نفس است که جزء مشخص و مشترک مذاهب اسلامی و بعضی ادیان دیگر و نیز یکی از ارکان اساسی ادیان است. اعتکاف به صورت فراگیر بین مسلمانان انجام می‌شود و بررسی آثار آن در موضوعات مختلف می‌تواند ارزشمند و به خصوص در ارتباط با مسائل روانشناختی راهگشا باشد.^۱ این کتاب با هدف بررسی نقش اخلاقی و تربیتی اعتکاف در جامعه از منظر دین اسلام و مسیحیت انجام می‌گیرد.

التوفيق من الله و عليه التكلان

یوسف مقدسی - عباس جعفری

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۹	فصل اول: کلیات و مفاهیم
۱۰	مقدمه
۱۲	هدف از اعتکاف
۱۳	تاریخچه اعتکاف
۱۳	اعتکاف در ادیان ماقبل اسلام
۱۴	اعتکاف در ادیان دیگر
۱۹	سیره ی پیامبر اکرم (ص) و ائمه ی اطهار (ع)
۱۹	سیره ی پیامبر اسلام (ص)
۲۳	سیره ی عارفان و عالمان دینی
۲۶	اعتکاف در ایران
۲۸	معناشناسی اعتکاف
۲۸	لغت اعتکاف
۳۲	اصطلاح اعتکاف
۳۵	اهمیت و فضیلت اعتکاف
۳۵	ارزش اعتکاف
۳۷	زمان و مدت اعتکاف
۴۰	وجوه اعتکاف

۴۱	 مکان اعتکاف
۴۲	 مستحبات اعتکاف
۴۲	 اعمال و پاداش اعتکاف
۴۳	 شرایط اعتکاف
۵۷	 مبطلات اعتکاف
۶۲	 موارد کفاره اعتکاف
۶۴	 اعتکاف باطل
۶۵	 شباهت اعتکاف با احرام حج
۶۷	 تفاوت اعتکاف با نماز
۶۹	 فصل دوم: ملوه های عبادی اعتکاف در دین اسلام و مسیحیت
۷۰	 آئین عبادی در اسلام
۷۰	 دین اسلام
۷۰	 فلسفه عبادت در اسلام
۷۵	 معناشناسی عبادت
۸۲	 اهمیت عبادت در اسلام
۸۳	 آئین عبادی در مسیحیت
۸۵	 ارزش و جایگاه عبادت در حوزه فردی
۹۰	 ارزش و جایگاه عبادت در حوزه اجتماعی مسیحیت
۹۳	 هدف از عبادت در قرآن
۹۳	 عبادت و آرامش
۹۹	 فصل سوم: اعتکاف در اسلام و مسیحیت
۱۰۰	 مدخل
۱۰۱	 اعتکاف در اسلام
۱۰۲	 اعتکاف از منظر قرآن
۱۰۴	 فضیلت اعتکاف در احادیث
۱۰۵	 اعتکاف در مسیحیت
۱۰۶	 اعتکاف حضرت مریم (ع) در قرآن
۱۰۷	 مفهوم عزلت
۱۰۸	 مفهوم رهبانیت در رویکرد دینی
۱۱۳	 رهبانیت در معنای مثبت

۱۱۵		آثار منفی رهبانیت
۱۱۶		ثمره بحث «رهبانیت» در آیین اسلام
۱۱۹		آثار تربیتی عبادت
۱۲۲		مراتب اعتکاف
۱۲۶		معناشناسی تربیت
۱۲۷		آثار تربیتی اعتکاف
۱۲۷		آثار فردی (دنیوی) اعتکاف (فلسفه اعتکاف)
۱۲۹		ارتفاع سطح معرفت با تفکر و تأمل
۱۳۷		امید فراوان به قبولی زبیه و رهایی از احساس آزاردهنده گناه
۱۳۸		فرصتی برای ارضای نیاز به «تنها بودن»
۱۳۸		آثار اجتماعی اعتکاف
۱۵۰		آثار اخروی اعتکاف
۱۵۲		کارکردهای تربیتی و روانشناختی اعتکاف
۱۶۰		اهمیت بعد از اعتکاف
۱۶۱		آسیب‌شناسی اعتکاف
۱۶۵		منابع و مآخذ